

УДК 159.992.1+316.346.2

Ірина Головащенко
(м. Вінниця)

ГЕНДЕРНА ФІЛОСОФІЯ В ПОСТМОДЕРНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

У статті досліджено як виникло й розвивається сучасне гендерознавство, яку роль у його становленні відіграє філософія. Розглянуті методологічні аспекти становлення та взаємодії жіночих студій та неминучості гендерних досліджень як актуальних практик, що спонукаються соціальною практикою. У роботі підкреслено, що переосмислення присутності жінки в історії формується філософським дискурсом у постмодерній перспективі.

Ключові слова: гендер, стать, влада, мова, постструктуралізм, жіночі студії, фемінологія.

Спонукою до написання цієї статті стали дискусійні питання щодо легітимації присутності жіночих та гендерних досліджень у сучасному дослідницькому полі. Хотілося б вважати, що цим полем стає філософський дискурс, що формується в напрямку критичності до досягнень культури і переосмислення співвідношення між філософією та соціальною критикою, що здійснюється в постмодерній перспективі. Постмодернізм пропонує критику філософії як глобального метанаративу і пропонує нову парадигму критики – локальної, контекстуальної. Цей процес дав змогу актуалізувати маргінальні сфери. Однією з них є тема філософії статі та гендерних досліджень, гендерних студій як педагогічної практики.

Проблеми широкого кола філософських, психологічних, політичних, соціальних розвідок щодо статі та гендеру з'явилися у другій половині ХХ століття у Західній Європі, в Америці і завдячують своїм змістом та динамікою жіночим та гендерним студіям. Дослідження жінок спочатку з'явилося у традиційних академічних, соціальних та гуманітарних дисциплінах – в основному, у літературі, історії, філософії, соціології та психології. Викладання багатьох, дуже строкатих за тематикою та змістом курсів було започатковано як офіційно, так і неофіційно. Перші феміністські

вимоги були пов'язані з «додаванням» жіноцтва до навчальних планів, посібників, підручників, видавничих каталогів. Дуже скоро стало зрозуміло, що підхід «додати жінку» в соціальне, філософське знання недостатній, оскільки жодна з традиційних дисциплін не могла представити вичерпну характеристику жіночої проблематики. У результаті було усвідомлено нагальну необхідність більш цілеспрямованого розвитку самостійних програм жіночих досліджень, що принципово цілісно відображали б та вивчали життя жінок на основі так званого «жіночого досвіду», але ні в якому разі універсалізованого чоловічого.

Таке переосмислення стало початком усталених жіночих досліджень та переходу їх в університетські програми, де уможлилювалося отримання знання про світ та людей у світі за допомогою міждисциплінарних та феміністських позицій, а найголовніше, – з жіночої точки зору. Саме така відмінність стала характерною для програм жіночих досліджень та поставило їх осторонь програм факультетів соціології, психології, філософії, економіки, історії університетських факультетів та департаментів. Найголовнішим постало розуміння, акцентування на тому, що світ може бути досліджений не лише з позиції чоловічої перспективи, а й власне з позиції жіночого досвіду. Коли пізнавальний досвід жіноцтва опинився в центрі пізнавального процесу, це дозволило поставити нові аналітичні питання, розвинути оригінальні теорії та привнести суттєвий внесок у розуміння світу та людини в ньому.

На початку 1980-х років відбувається інтеграція жіночих досліджень у вищу освіту США, а також триває процес створення так званих «гендерно-збалансованих навчальних планів» за допомогою введення нового знання про жінок у традиційні соціальні та гуманітарні предмети. Основною метою цього періоду була загальна інституалізація жіночих досліджень у систему вищої освіти. У цілому цей період набув назву *мейнстріму* жіночих досліджень, а його основні зусилля були спрямовані на узагальнення всієї ідеології вищої освіти, зокрема, у США. Найбільш серйозні програми відкривали дослідницькі інститути та центри, почали видавати наукові та популярні видання, журнали, деякі навіть набули статусу окремих навчальних підрозділів, факультетів. В університетах почалось широке обговорення статусу жіноцтва, явищ дискримінації в публічному житті та приватній сфері, гендерних передсудів, що існують у соціумі, літературі, освіті. Було запро-

ваджено спеціальні проекти та спеціальні журнали, узагальнюючі жіночі дослідження – *Feminist Studies, Women's Studies, Signs, Quest, Sex Roles, Women's Studies Newsletter*. Уперше було опубліковано антології з жіночих досліджень.

Другий період розвитку жіночих досліджень був пов'язаний не лише з переосмисленням ролі жінок у житті суспільства, а й із переосмисленням самого принципу традиційної, дисциплінарної організації знання. Річ у тім, що гуманітаристика традиційно має поділ на дисципліни. Деякі з них мають давню історію. Це зауваження справедливе щодо історії, філософії. Цілий ряд інших – психологія, соціологія, економіка – почали розвиватися як самостійні сфери нещодавно, лише одне-два століття тому; сьогодні ж існують та розвиваються зовсім нові академічні дисципліни, такі як генетика, комп'ютерні науки, теорія комунікацій, персонологія тощо. Незалежно від часу існування кожна з цих дисциплін має деякий набір основ та положень, що мають непереборну силу істин та етичних настанов. Ці істини, уявлення та передумови стають для дослідника керівними, до того ж, висновки та інтерпретації їх не є однаковими для жінок та чоловіків. Вони далеко не завжди відповідають жіночому досвіду та можуть невідповідним чином пояснювати жіночу поведінку. Фактично таке вивчення світу починалося та триває з точки зору чоловіків.

У свою чергу, жіночі дослідження фокусуються на жіночому досвіді та опиняються в такому стані, що допомагають відтворити жіночий світ. Жіночі дослідження – це не лише доповнення та виправлення традиційних наук; це ще і нова самостійна академічна дисципліна, що вимагає від інших дисциплін перегляду їх основ та пояснювальної логіки. Іншими словами, жіночі дослідження – це спроба набути фундаментальних змін в академічних дослідженнях за допомогою наукового пошуку та новітніх методик. Саме як самостійна наукова галузь жіночі дослідження не тільки піддають сумніву основні методи та гіпотези традиційних наук, але й забезпечують цілісний погляд на світ за допомогою міждисциплінарної методології, що піддає сумніву сам факт розподілу знання на окремі, ізольовані дисципліни та такої, що дозволяє вивчити будь-яке питання різнобічно, піддавши критиці бачення предмету в традиційних науках та стимулюючи тим самим їх розвиток.

Традиційний науковий погляд, безумовно, досліджує не лише чоловіків, але й жінок. Але в ньому присутні прогалини, заблуди

та неточні висновки, що доводять, як мало і недостатньо ми знаємо про половину людства – жіноцтво. Одним із завдань, що мотивують дослідників, стає пошук інформації про жінок минулого та сьогодення. Кожна дисципліна застосовує специфічні теорії про побудову світу та особливі методи. Ряд концепцій та методів було взято жіночими дослідженнями з інших дисциплін, але при цьому вони були доповнені жіночою точкою зору. Жіночі дослідження – це нова сфера занять міждисциплінарного плану, але можна сказати й про те, що жіночі дослідження не лише перебирають на себе методи традиційних соціальних та гуманітарних наук, але й сприяють їхньому розвитку. Тут формулюють нові питання та переглядають прийдешні тлумачні моделі, з'являються нові теорії та методи дослідження. Жіночі дослідження багато в чому використовують уже розвинені області знання, отримуючи засоби для відповідей на питання саме з них. Крім того, у жіночих дослідженнях багато питань формулюються вперше.

Для учених, що працюють у царині жіночих досліджень, перш за все, найважливішим видається доповнити інформацію в потоці академічних публікацій різних дисциплін щодо праць, що аналізують життя та досягнення жінок. У процесі виконання цього завдання вочевидь стало зрозумілим, що основні поняття, якими оперують ті чи інші академічні дисципліни, виключають можливість адекватного відображення жіночого досвіду. Для того, щоб жінки опинилися в центрі уваги науки та соціальної практики, необхідно заподіяти певні зміни в ті настанови та мову, що структурують наукове знання, у тому числі академічного рівня. Самозрозуміле питання інституалізації жіночих досліджень у 1980-ті роки привело до сильних дискусій, що тривають дотепер. Ця дискусія торкалася питань доречності, перспектив розвитку жіночих досліджень як окремої дисципліни на противагу ідеї дифузії нового знання серед традиційного наукового знання. Невизначений статус таких досліджень, яскраво проявлений міждисциплінарний характер таких досліджень поставив знак питання на самостійному характері таких досліджень, а також очевидну інтеграцію її в традиційні галузі знання – як то – *жіноча історія, жіноча література, психологія жінок* тощо. У той же час популярною стала ідея: жіночі дослідження – це основа для формування нових теорій та понять, що вивчають жінку з негетеросексистської перспективи, а тому можуть претендувати на роль і статус самостійної наукової

дисципліни, а не просто фігурувати в рамках існуючих. Особливістю таких досліджень стала не ізольованість розвитку, а, навпаки, вона перетворилась на поле для інтеграції багатьох галузей. Беззастережною особливістю жіночих досліджень стають власні концептуальні основи, за допомогою яких уможливується спосіб перевірки та перегляду, розширення усталених та звичних теорій.

Особливим спеціальним етапом розвитку жіночих досліджень став період середини 1980-х років. Він ґрунтувався на принципі мультикультуралізму та пов'язаний із продовженням реструктуризації навчання в напрямку залучення досвіду меншин, більшої толерантності та сензитивності до мультикультуральних відмінностей людей. Академічні програми жіночих досліджень піддавались критиці з точки зору авторів-жінок, що представляють меншини: расові, сексуальні, етнічні тощо. Відбулися серйозні трансформації теоретичної феміністської думки, що стала на позиції заперечення есенціалізму, характерного для визначення категорії *жінка*, та концептуалізувала множинні ідентичності жінок, що мали підґрунтя множинності ідентичностей. Вони не могли бути зведені до категорій раси, етнічності, економічного та професійного статусу, праці, віку, сексуальної орієнтації, релігії, національного походження та культури.

Починаючи з цього періоду, фемінізм продовжує розвивати все більш і більш мультикультуральну перспективу, враховуючи досвід жінок усіх рас, етнічних груп, соціальних прошарків та сексуальних орієнтацій. Стадія розвитку мультикультурального гендерного аналізу дала змогу піднятися на якісно вищий рівень у жіночих дослідженнях. Дослідники звернули увагу на особливості існування різних жінок у різних расах, етнічностях, класах, релігіях, національностях, сексуальній орієнтації, віці та людей із інвалідністю. Освітні програми стали застосовувати дослідження, що знаходились на перетині гендерних, етнічних, мультикультуральних. Це сприяло тому, що академічний світ перетворювався на толерантний, уважний до проблеми різнозноманітності та особливостей людей. Ідеї та проблеми різних груп жінок розширили межі фемінізму, сприяли розвитку теорії мультикультуралізму та практикам свободи та рівних прав.

Разом із тим, слід усвідомлювати, що всі дослідники так чи інакше є представниками різних рас, культур, соціальних класів. Вони репрезентують різні етнічні групи, професійні та вікові інтереси,

самі є носіями різних інтересів та уявлень, що може утруднювати розуміння, змінювати дискурс, ставити перепони для певного консенсусу. Жінки розподілені не лише за расою та класом, але й віком та сексуальною орієнтацією. Як наслідок такої диференціації та індивідуалізації інтересів, «фемінізм перевизначається як ринок самопомоги індивідуалізованих споживачів»; у цьому випадку «політики боротьби за рівність відправляються на дно». Тим, хто перш за все вважає себе дискримінованим, важко зрозуміти однаковість інтересів різних жінок. Відмінною рисою жіночих досліджень стало досягнення свободи від расистського, етнічного або класового пригноблення. Саме це перетворюється на істиний пріоритет. У суспільстві поступово нарощується запит на експертів та спеціалістів, що здатні сприяти подальшому розвитку відповідальності, толерантності, соціальному взаєморозумінню.

У 1980-х – 1990-х роках країни Західної Європи залучаються до процесу формування мережі Центрів гендерної освіти. Їх основними завданнями стають: забезпечення критичної перспективи дискусії з проблем жіноцтва, осмислення різнобарв'я феміністських підходів, а також важливість філософського осмислення категорії *відмінність* у сучасних феміністських дослідженнях; розвиток знання про розмаїття дослідницьких методологій у жіночих дослідженнях; сприяння усвідомленню філософських та етико-моральних аспектів, що виникають у ситуації дослідження жінок; осмислення зсуву акценту в феміністській теорії та методології в напрямку філософського дискурсу, здійснення феміністської критики культурних досліджень тощо. Центри гендерних досліджень стали виконувати проекти з проблематики: ідентичність та репрезентація, конструкції маскулінності та фемінінності в міжнародному масштабі; сім'я, право та різні дискурси гендеру; гендер та простір; теорії іншості (*queer theory*); рівні можливості; робота та освіта; насилля та порушення прав; феміністський рух та феміністська теорія.

Стає доречним центральний термін – гендер – що фіксує одночасно новий предмет дослідження – стосунки статей у конкретному соціально-історичному ситуаційному контексті – і новий підхід дослідження, новий ракурс – прагнення *зняти* ієрархічність цих відносин.

У 1990-х роках поступово в більшості європейських країн відкриваються дослідницькі організації, у назвах яких присутній тер-

мін *гендер*. У число своїх завдань такі асоціації включають підтримку проектів у сфері гендерних досліджень, розвиток теорії етики, справедливості та демократії, розширення перспектив соціальної політики за допомогою дослідницьких програм, міжнародного співробітництва учених, неурядових організацій, засобів масової комунікації, бізнесу та політиків. Проекти розробляються на таких напрямках: гендер та соціальна філософія; теорія етики, справедливості та репродуктивних прав; культурні конфлікти, колективні ідентичності та гендерні відносини; громадянство, мобільність, співробітництво; рівні можливості та освіта протягом усього життя; перспективи трансграничних форм демократії. Основним принципом таких досліджень гендеру стало поєднання етики, теорії та прагматики: гендерні дослідження стали міждисциплінарними, долаючи традиційні рамки соціальних наук, використання порівняльного підходу, підкреслюючи натомість спільність та розбіжності між країнами та регіонами. Гендерні дослідження стали диференціюватися за своєю структурою, характером та завданням, хоча мають вони зазвичай загальні теми та цілі. Дослідницькі дискусії, обмін ідеями та результатами, осягнення нових предметних областей стимулюються завдяки розвитку сучасних інформаційних технологій освіти та викладання.

Методологічною проблемою розвитку гендерних досліджень у Західній Європі постає питання про взаємовідносини жіночих досліджень власне в Західній Європі та Північній Америці. Контекст розвитку цих світових регіонів має свою специфіку. Співвідношення американського та європейського типів фемінізму та жіночих/гендерних досліджень характерне домінуванням західного фемінізму на світовому ринку, але воно «не зупиняє розвитку інших видів фемінізму в інших країнах та не змушує їх до варіантів західного... Навпаки, в різних країнах різні види фемінізму розвиваються всередині власних політичних культур та історій і змінюють в свою чергу західні моделі фемінізму» [1, с. 19].

Поступово становлення гендерної теорії дійшло до розмежування з жіночими дослідженнями. Така розбіжність та її обґрунтування було викликано видозміною самого предмету дослідження – замість однієї або двох статей у центр уваги гендерних досліджень потрапили п'ять – жіноча, чоловіча, гетеросексуальна, гомосексуальна, транссексуальна. Відбулися потужні зміни й у самій феміністичній методології. Академічний фемінізм ево-

люціонував, політична практика також відчула видозміни. З плином часу феміністська методологія есенціалізму перетворилася на різні форми постмодернізму. Характер таких видозмін видбився на переході від логіки сутності (есенціалізм) до логіки різниці в гендерних дослідженнях. Єдина субстанціальна категорія *жінки* в жіночих дослідженнях перестала існувати як домінанта. Основними причинами перетворення жіночих досліджень на гендерні слугувала усталена ідентифікація жіночих студій із фемінізмом. Навіть позбавленим радикалізму, він набував духу інтелектуальної та ідеологічної замкненості. Пріоритети певним чином отримали статус константи, легітимізувалися, але такий підхід дуже скоро обмежив себе, відмовивши у своїй території іншим дослідженням, не пов'язаним із суто жіночою проблематикою. У соціологічному контексті відносини між чоловіками та жінками отримали сконструйовану теорію маскулінності, маскулінностей, гендеростворюючих шаблонів або альтернативних моделей гендера.

Гендерні дослідження заохочують до роздумів більше, ніж класичні традиційні феміністичні студії тому, що вибудовують свою методологію на основі толерантності як принципу. У гендерних дослідженнях припускаються дослідження і чоловіків, і жінок. Сучасні дослідники-гендерознавці, серед яких є і чоловіки, і жінки, заперечують нав'язування соціальних ролей, які немовби відповідають властивим лише жінкам, або лише чоловікам рисам: «Ми заперечуємо ті оцінки, що фіксують передумови існування „маскулінних” властивостей, наприклад, агресії, і заперечуємо усталені наперед зрозумілі та визначені „фемінінні” якості, такі як, наприклад, співчуття. Будь-яка властивість може проявитися у будь-якої людини і повинна бути оцінена сама по собі, а не в термінах статі тієї людини, у якої вона проявилась» [2, с. 26–27]. Особливістю вибору предмету та об'єкту гендерних досліджень стає принциповий підхід до вивчення не статі як такої, а дослідження діалогу статей, який знаходиться принципово за межами ієрархічних відносин, стратифікації.

У самих різних науках гендерна проблематика знаменує їх оновлення в термінологічному та методологічному відношенні, вона безпосередньо змінює їх суттєві властивості: аксіологічний плюралізм у концепціях даної науки дає можливість зблизити різні науки на основі міждисциплінарності як принципу гендерних досліджень. У цьому смислі філософія отримує унікальну можли-

вість реалізувати закономірну тенденцію об'єднання політичних, психологічних, онтологічних та гносеологічних концепцій.

Бажання наблизитися до розуміння «невиразимого / невимовного» в механізмі розвитку суспільства уможливило появу нових проблем та понять у науковій дослідницькій практиці. По-перше, увага теоретиків зосередилася на головному інструменті гуманітарія-інтелектуала – мові, що було пов'язане з «лінгвістичним поворотом» в усій системі гуманітаристики та гендерних досліджень зокрема. По-друге, у сучасних гуманітарних науках народилося поняття практик мовної поведінки або дискурсів. По-третє, набуло абсолютного значення важливе поняття сучасного гуманітарного знання, яке, як і два попередніх, було запроваджене французькими філософами, – це поняття «позамовних» (недискурсивних) реальностей, якими виступають тіло, дія та влада. Ці поняття стали потужною підтримкою сучасних філософських концепцій, у тому числі гендерних та феміністських.

Принагідно варто назвати найбільш значущі фігури в постструктуралізмі. Це психоаналітик Ж. Лакан, який уперше артикулював проблему «мови несвідомого» та визначив статі як «маскарад» практик та знаків, культуролог та мислитель М. Фуко, знаменитий новими концепціями та узагальненнями філософського гатунку, у тому числі концепцією влади, та як такий, що вперше запровадив у науковий ужиток поняття «дискурс», а також Ж. Деріда, філософ, автор теорії деконструкції та феномену «інакшості» в культурології.

Саме цим ученим та їх послідовникам належить відкриття проблеми мови як механізму та позамовних реальностей. Саме ці філософи обґрунтували проблему необхідності розшифрувати проблему невиразного – вияву символів його, побудови їх системи та системи їх проявів. Зрештою, саме тому популярною назвою їх теорій стала назва «символічний фундаменталізм».

Для того аби той чи інший статус людини (статевий у тому числі) був очевидним, як вважав М. Фуко, потрібна система знаків як засобів самовиразу [3, с. 84]. Вона формує дискурс. Філософні-феміністки підхопили цю думку: мова і влада взаємопов'язані, а соціальний дискурс, завжди суттєво «гендерно спрямований», створює та відтворює дискримінацію жінок.

Як подолати цю дискримінацію? Місцем можливого набуття жінкою себе завжди було і залишається жіноче письмо. Це поняття

застосували учениці М. Фуко Е. Сіксу та Л. Ірігарей. Заперечуючи можливість повністю «об'єктивного» тексту, фемінологи закликають визнати, що будь-яке дослідження – завжди заангажоване, суб'єктивне та політизоване, і що досліджувати слід (якщо її вже не позбавитись) саме суб'єктивність.

Відомо, що саме через мову жінку було «усунуто» з текстів. Через набуття своєї мови жінка може повернутися, вважають вони, тому що коли створюється текст, оприявнюється дещо, що знаходиться поза автором і продовжує існування поза його усвідомленими прагненнями. Творець тексту на певному етапі перестає бути автором (пам'ятаймо знамените твердження постмодерністів про «смерть автора» та парадоксальний в цьому контексті заклик: «Що ж ви не пишете? Пишіть самі себе!»). Саме в процесі написання автор, а жінка в першу чергу, сам «створюється» текстом, оприявнює себе або, як кажуть психологи, «проектуються». Таким чином, вивчаючи жіноче письмо, ми, у такий спосіб, можемо вивчати й те, що читається «на поверхні», й те, що втаємничене, інколи і від самого автора.

Отже, саме тому за останній період одним із найбільш популярних предметів наукового дослідження стає біографія в соціологів, автобіографія у психологів та педагогів, а у фемінології жіночі Его-документи і жіночі оповіді про ті чи інші переживання подій та «станів жіночого тіла». За допомогою таких джерел триває пошук нових технологій дослідження в тексті індивідуальної і, перш за все, жіночої автентичності.

Фемінологи 1990-х років наполягають на обов'язковості дослідження істинного жіночого «я», а не лише його відбитків в актуальній культурі. Це істинне «я» потребує співставлення з уявою (в книгах, фільмах, мас-медіа) про ті відчуття та переживання, які будцімто має відчувати в ті чи інші життєві моменти жінка. У зв'язку з таким підходом до текстів, що створені жінками, американська філософ-феміністка, активна прихильниця постструктуралізму та деконструктивізму Дж. Батлер запропонувала нове означення статі: «Стать – це репрезентація» [4, с. 17], тобто відображення стилю життя, що демонструється оточуючим. Зрозуміло, що гендерна концепція: стереотипи, норми, ідентичність, – і дозволила оприявнити історикам питання про те, як репрезентувалась приналежність тій чи іншій статі в різні історичні епохи, причому репрезентувалась не лише в мові, а й у недискурсивних практиках.

Окрім мови величезне поле досліджень для істориків-фемінологів та гендерознавців – це дослідження втаємничених мовою стратегій влади. Основи такої методології запропонував М. Фуко, який виступив із теорією «влади того, хто говорить». Він продемонстрував, що сучасна наука зробила видимими різні типи владних відносин, що не можна редукувати до питання про просту участь / неучасть жінок у формуванні та функціонуванні політичних структур. «Влада – це не будь-який інститут, не сила, якою володіє хтось. Влада – це ім'я, яким називають стратегічну ситуацію в даному суспільстві». Філософині-феміністки продовжили цю думку, доводячи, що найефективнішою влада є саме на мікрорівні [5, с. 56]. Тут влада непомітна, не переживається нами і постає як «визначене природою» панування. Історично поведінка жіноцтва завжди контролювалась більше, ніж поведінка чоловіків, тому історія примусу жінок (аби вони діяли відповідно до певних культурних норм) – це особлива сторінка історії насильства.

Література:

1. Рудінеско Е. Про рівність статей. Вступ. Збірник / Елізабет Рудінеско. – Київ : Альтерпрес, 2007. – 484 с.
2. Женщина. Гендер. Культура. – Москва : МЦГИ, 1999. – 323 с.
3. Фуко М. Забота о себе. История сексуальности / М. Фуко. – Киев : Дух і літера, 1998. – Т. 3. – 289 с.
4. Butler, Judith P. Gender trouble: feminist and the subversion of identity / by Judith Butler / Routledge, Chapman & Hall, Inc., 1990.
5. Pilcher, Whelehan I. Fifty Key Concepts in Gender Studies. Sage Publication. – London. Great Britain. The Cromwell Press Ltd, Trowbridge, 2004. – 210 p.

Holovashenko Iryna

GENDER PHILOSOPHY IN POSTMODERN PERSPECTIVE

The article investigates the gender philosophy issue in contemporary research field. Essential methodological ideas concern postmodern paradigm in philosophy. The article examines the philosophy of sex on current research and educational practice. Women's cognitive experience appeared at the center of the educational process in the early 1980s. This period has been named women's studies mainstreaming. The second period of the women's studies was associated with rethinking of traditional knowledge principle. The article concluded: women's studies are

a new independent academic discipline and the attempt to acquire fundamental changes in academic social studies using the latest techniques. Gender studies are interdisciplinary and based on the principles of multiculturalism. This cognitive space shift promoted tolerance, practice of freedom and equal rights.

Gender Studies History starts at 1990s and aggregates ethics, theory and pragmatics. Gender studies covering a wide range of research, changing scientific terminology and methodology. The author, basing on contemporary literature, analyzes kinds of feminist and gender studies. Principles of gender theory and women's studies separation are in focus. The article concluded that gender studies take into account the presence and interaction of many genders. Substantial assistance to the implementation of axiological pluralism in gender studies was made by attention to the main intellectual's tool – language. The article demonstrates how modern humanities encourage the creation of new verbal behavior. Michel Foucault has played the major role in the articulation of new linguistic practices. His famous followers Hülune Cixous and Luce Irigaray show in their investigations the importance of practical purposes of creating objective text. Woman was removed from texts through the language.

Author points out the one of the main problems of poststructuralism – the death of the author. This women writing's position and research make it possible to dive into the initiate. Such position is supported in this paper by the Judith's Butler creative contribution. Main thesis of her philosophy is «sex is a representation».

Power strategies are a vast field for research of gender studies. Different types of power relations is not only a political issue. «Power is the name used to label the strategic situation in a given society». Thus, this article outlines the problem field of contemporary gender studies in their development and perspective.

Key words: *gender, sex, power, language, poststructuralism*